

Svar på regeringsuppdrag

**Rapport – Återrapportering av uppdrag i regleringsbrev:
Sammanställning av regionernas redovisningar av villkor 3 inom
överenskommelsen En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings-
och rehabiliteringsprocess 2020**

Försäkringskassan

Datum: 2021-10-18

**Återrapportering av uppdrag i regleringsbrev: Sammanställning av regionernas
redovisningar av villkor 3 inom överenskommelsen En kvalitetssäker och effektiv
sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020**

Version 1.0

FK2020/001051

Innehåll

Inledning	4
Villkor och redovisning inom villkor 3 2020	4
Utbetalningar gällande villkor 3 inom överenskommelsen 2020	4
Kända avvikelser i redovisningarna	4
Sammanställning av redovisningarna inom villkor 3 2020	5
Behandlingar och behandlingsform	5
Vårdgivare	6
Könsfördelning	6
Kontakt med arbetsgivare respektive Arbetsförmedlingen	6
Försäkringskassans kommentarer	7
Förteckning över bilagor	8
Bilaga 1 Utfall av medel till regionerna inom villkor 3 i överenskommelsen 2020	9
Bilaga 2 Vårdgivare	10
Bilaga 3 Könsfördelning	11

Sammanfattning

Enligt uppdrag i regleringsbrev för budgetåret 2020 ska Försäkringskassan sammanfatta regionernas resultat och redovisningar gällande villkor 3 i överenskommelsen *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020* samt tillhörande *Tilläggsöverenskommelse till överenskommelsen En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020* som slutits mellan staten och Sveriges kommuner och Regioner (SKR) för året 2020.

Inom ramen för villkor 3 i överenskommelsen 2020 får regionerna stimulansmedel för rehabiliterings- och behandlingsinsatser för patienter med smärtproblematik eller lindrig och medelsvår psykisk ohälsa. Regionerna får dela på 500 miljoner kronor. Utbetalningen gjordes av Försäkringskassan i februari 2021.

Regionerna delar på ytterligare 50 miljoner kronor, 3 000 kronor per patient, för behandlingar där kontakt har tagits med arbetsgivaren eller Arbetsförmedlingen. Avsikten med kontakten är i första hand att uppmärksamma arbetsgivaren på att det kan finnas behov av att anpassa arbetsplatsen, arbetsuppgifter eller rehabiliteringsinsatser och därigenom främja patientens återgång i arbete. Syftet med ersättningen är att stimulera ökade kontakter med arbetsgivare och Arbetsförmedlingen. Av de 50 miljoner som avsatts har Försäkringskassan betalat ut 15 192 000 kronor till regionerna.

Regionerna ska redovisa till Försäkringskassan vilka behandlingar som genomförts, inom vilken tid, vem som genomfört dessa, patientens kön, samt om regionen i samband med behandlingen har tagit kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen.

Sammanfattningsvis skiljer sig regionernas redovisningar inte mycket från tidigare år. Kognitiv beteendeterapi (KBT) är fortsatt den vanligaste behandlingsformen och står för 66 procent av det totala antalet behandlingar (70 procent under 2019).

Andelen privata vårdgivare som utfört behandlingarna har minskat från 60 till 57 procent jämfört med året innan, men spridningen är här fortsatt stor mellan regionerna.

Könsfördelningen hos patienterna som fått behandlingsinsatser är i stort sett oförändrad med 70 procent kvinnor och 30 procent män.

Andelen behandlingar, där regionen i samband med dessa även redovisar att man haft kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen, ligger konstant på 6 procent sedan 2017. Här finns det en stor spridning mellan regionerna. Två regioner har också informerat om att den data de redovisat gällande detta är ofullständig.

Liksom tidigare år kan Försäkringskassan konstatera att de diagnosgrupper som omfattas av villkor 3 också är de som utgör de största diagnosgrupperna bland sjukskrivna (smärtproblematik eller lindrig och medelsvår psykisk ohälsa). För dessa grupper finns visst vetenskapligt stöd för att en dialog mellan vården och arbetsgivare kan åstadkomma positiva resultat för återgång i arbete.¹ De redovisade kontakterna med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen i samband med behandlingarna ligger sedan många år på 6 procent, men det är stora variationer mellan regionerna. Här redovisar exempelvis region Västernorrland flest kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen, sådana har skett i samband med 52 procent av de redovisade behandlingarna.

---

¹ SOU 2018:80 s. 208–209 och Rapport Utvärdering och utveckling av koordinatorfunktion för effektiv rehabilitering inom Stockholms läns landsting, april 2018, s. 17 (hämtad 2021-09-14).

Inledning

Försäkringskassan ska enligt uppdrag i regleringsbrev för budgetåret 2020 sammanfatta regionernas resultat och redovisningar gällande villkor 3 i överenskommelsen *En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020* samt tillhörande *Tilläggsöverenskommelse till överenskommelsen En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020*. Överenskommelserna har slutits mellan staten och Sveriges kommuner och Regioner (SKR) för året 2020.

Villkor och redovisning inom villkor 3 2020

Inom ramen för villkor 3 i överenskommelsen 2020 mellan regeringen och SKR får regionerna stimulansmedel för vissa medicinska rehabiliteringsinsatser. Medlen ska stimulera tillgången till medicinska rehabiliterings- och behandlingsinsatser för patienter med smärtproblematik eller lindrig och medelsvår psykisk ohälsa. För detta får regionerna dela på 500 miljoner kronor.

Inom villkoret delar regionerna på ytterligare 50 miljoner kronor, 3 000 kronor per patient, för behandlingar där kontakt har tagits med arbetsgivaren eller Arbetsförmedlingen. Avsikten med kontakten är i första hand att uppmärksamma arbetsgivaren på att det kan finnas behov av att anpassa arbetsplatsen, arbetsuppgifter eller rehabiliteringsinsatser och därigenom främja patientens återgång i arbete. Syftet med ersättningen är att stimulera ökade kontakter med arbetsgivare och Arbetsförmedlingen.

Enligt överenskommelsen ska regionerna skicka sina redovisningar till Försäkringskassan senast den 15 augusti 2021. I redovisningarna ska det framgå vilka behandlingar som genomförts, inom vilken tid, vem som genomfört dessa, patienternas kön, samt om kontakt har tagits med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen.

Utbetalningar gällande villkor 3 inom överenskommelsen 2020

Försäkringskassan betalade i januari 2021 ut 500 miljoner kronor till regionerna. Regionerna fick den andel av beloppet som motsvarade regionens andel i förhållande till befolkningens mängd den 1 november 2020. I september 2021 betalade Försäkringskassan ut sammanlagt 15 192 000 kronor till regionerna. De utbetalda beloppen motsvarade antalet kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen som regionerna tagit under 2020. I [bilaga 1](#) finns utfallet av medel som utbetalats till regionerna inom villkor 3 i överenskommelsen 2020.

Kända avvikelser i redovisningarna

Regionerna Skåne, Gotland och Kronoberg har lämnat in variationer på redovisningar eller inte redovisat alls, vilket påverkar hur vi kan jämföra de olika delområdena både mellan regionerna och sammantaget över tid. Försäkringskassan har varit i kontakt med de tre regionerna under redovisningstiden och regionerna har varit öppna med de svårigheter som de haft att samla in uppgifterna. Skåne har redovisat de behandlingar man genomfört, men inte de kontakter som tagits med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen i samband med behandlingarna. Gotland har inte lämnat in någon redovisning alls av vare sig behandlingarna eller kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen. Detta eftersom man inte lyckats få fram korrekta siffror. Kronoberg har i stort sett bara redovisat de behandlingar där man tagit kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen.

Sammanställning av redovisningarna inom villkor 3 2020

Nedan följer en sammanställning av regionernas resultat och redovisningar för år 2020. För att få perspektiv på resultaten gör vi i sammanställningen jämförelser med vad som framkom i redovisningarna år 2019. De delar som inte redovisas i tabeller inne i rapporten återfinns i bilagorna.

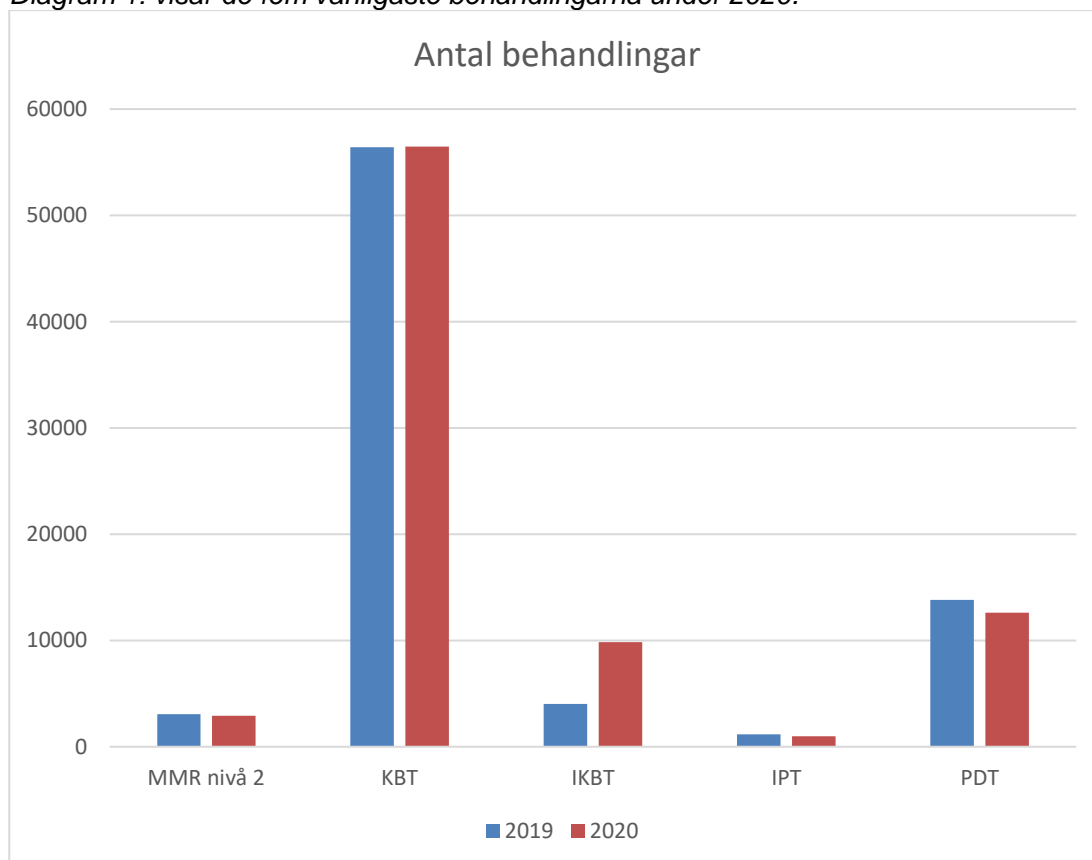
Behandlingar och behandlingsform

Det totala antalet behandlingar som genomförts under 2020 har ökat med 5 procent, från 81 969 stycken till 86 094 stycken.

Kognitiv beteendeterapi (KBT) är fortsatt den vanligaste behandlingsformen och står för 66 procent av det totala antalet behandlingar (70 procent under 2019). Kognitiv beteendeterapi via internet (IKBT) är den behandlingsform som fortsätter att öka mest sett till andelen, sedan 2019 har den ökat med 144 procent. IKBT står nu för 12 procent av totala antalet behandlingar 2020 (5 procent under 2019).

De fem mest använda behandlingsformerna är kognitiv beteendeterapi (KBT), psykodynamisk terapi (PDT), kognitiv beteendeterapi via internet (IKBT), multimodal rehabilitering (MMR) nivå 2 och interpersonell terapi (IPT).

Diagram 1: visar de fem vanligaste behandlingarna under 2020.

Tabell 1: Behandlingsformer 2019 och 2020 i fallande ordning.

Behandlingsformer	2019 antal	2019 andel	2020 antal	2020 andel	Differens procent
KBT	56 403	69%	56 468	66%	0%
PDT	13 808	17%	12 610	15%	-9%
IKBT	4 043	5%	9 856	11%	144%
MMR nivå 2	3 066	4%	2 922	3%	-5%
IPT	1 164	1%	993	1%	-15%
Aktiv, specifik träning och sjukgymnastiskt ledd träning	1 291	2%	949	1%	-26%
MMR nivå 1	1 095	1%	894	1%	-18%
Annan psykologisk behandling	557	1%	645	1%	16%
EMD*	192	0%	363	0%	89%
Beteende medicinskt behandlingsprogram	151	0%	220	0%	46%
Annan smärtbehandling	199	0%	174	0%	-13%
Total	81 969		86 094		5%

*EMD står för Eye Movement Desensitization.

Vårdgivare

Andelen privata vårdgivare som utfört behandlingarna har minskat marginellt och ligger nu på 57 procent jämfört med 60 procent året innan. Spridningen är fortsatt stor mellan regionerna. I Örebro utförs 12 procent av behandlingarna av privata vårdgivare. Detta kan jämföras med Skåne där 94 procent av behandlingarna utförs av privata vårdgivare. Totalt har sju regioner mer än 50 procent av sina behandlingar genomförda av privata vårdgivare. För mer statistik, se [bilaga 2](#).

Könsfördelning

Könsfördelningen bland patienterna som fått behandlingsinsatser inom villkor 3 är i stort sett oförändrad jämfört med tidigare år, med 70 procent kvinnor och 30 procent män. Spridningen mellan regionerna är fortsatt stor. Jämtland har lägst andel män, med 18 procent och Blekinge högst andel, 34 procent. För mer statistik, se [bilaga 3](#).

Kontakt med arbetsgivare respektive Arbetsförmedlingen

Andelen behandlingar där regionen även haft en kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen, ligger konstant på 6 procent sedan 2017. Det betyder att regionerna redovisat att man tagit kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen i samband med 5 064 stycken behandlingsinsatser av de 86 094 behandlingar som man utfört totalt inom villkor 3. För information om antal kontakter per region, se tabell 2 nedan.

Under rubriken *Kända avvikelser i redovisningarna* beskrivs att regionernas redovisningar inom detta område varierat och att vi därför inte kan dra några slutsatser utifrån de redovisningar som kommit in. Exempelvis sänker region Skåne andelen som fått kontakt med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen eftersom de bara rapporterat in behandlingarna, men inte några kontakter (0 procent kontakter). Region Kronoberg

höjer istället andelen eftersom de i stort sett bara rapporterat in de behandlingar där man också har tagit kontakt (99 procent kontakter).

Om vi väljer att ta bort regionerna Skåne och Kronoberg ur underlaget och bara räknar på andelen kontakter som resterande regioner redovisat så blir det istället 6,8 procent.

Tabell 2: Regionernas kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen under 2020 ordnade i fallande procentuell ordning.

Region	Arbetsgivare	Arbetsförmedlingen	Total	Behandlingar	Andel kontakt
Kronoberg	183	20	203	205	99%
Västernorrland	124	18	142	271	52%
Västerbotten	213	13	226	608	37%
Stockholm	2 632	141	2 773	18 545	15%
Jämtland	70	13	83	610	14%
Jönköping	242	27	269	2 014	13%
Halland	208	25	233	2 041	11%
Gävleborg	158	0	158	1 378	11%
Örebro	168	6	174	1 795	10%
Värmland	65	24	89	1 204	7%
Blekinge	27	3	30	511	6%
Södermanland	143	40	183	3 112	6%
Norrbottn	48	8	56	1 291	4%
Dalarna	39	10	49	1 964	2%
Kalmar	53	5	58	2 340	2%
Uppsala	1	1	2	85	2%
Västmanland	21	9	30	3 090	1%
Västra Götaland	249	48	297	21 050	1%
Östergötland	6	3	9	9 507	0%
Gotland	0	0	0	0	0%
Skåne	0	0	0	14 473	0%
Total	4 650	414	5 064	86 094	5,9%

Försäkringskassans kommentarer

Försäkringskassans uppdrag är att sammanfatta regionernas redovisningar. Det resultat som redovisats i denna sammanställning baseras alltså på de uppgifter som regionerna själva har lämnat till Försäkringskassan. Som tidigare nämnts så har regionernas redovisningar inte varit jämförbara inom vissa områden och det har i viss mån påverkat helhetsbilden.

Liksom tidigare år kan Försäkringskassan konstatera att de diagnosgrupper som omfattas av villkor 3 också är de som utgör de största diagnosgrupperna bland sjukskrivna (smärtproblematik eller lindrig och medelsvår psykisk ohälsa). För dessa grupper finns visst vetenskapligt stöd för att en dialog mellan vården och arbetsgivare kan åstadkomma positiva resultat för återgång i arbete.² De redovisade kontakterna med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen i samband med behandlingarna ligger sedan många år på 6 procent, men det är stora variationer mellan regionerna. Här redovisar exempelvis region Västernorrland flest kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen, sådana har skett i samband med 52 procent av de redovisade behandlingarna.

² SOU 2018:80 s. 208–209 och Rapport Utvärdering och utveckling av koordinatorfunktion för effektiv rehabilitering inom Stockholms läns landsting, april 2018, s. 17 (hämtad 2021-09-14).

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Ulrika Havossar och verksamhetsutvecklare Katarina Edéus, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Katarina Edéus

Förteckning över bilagor

[Bilaga 1](#) Utfall av medel till regionerna inom villkor 3 i överenskommelsen 2020

[Bilaga 2](#) Statistik vårdgivare

[Bilaga 3](#) Könsfördelning

Bilaga 1 Utfall av medel till regionerna inom villkor 3 i överenskommelsen 2020

Tabellen visar de olika utbetalningarna till regionerna inom villkor 3 i överenskommelsen
En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2020.

Region	Andel av 500 miljoner kr (utbetalat januari 2021)	För kontakter med arbetsgivare eller Arbetsförmedlingen, kr
Stockholm	115 051 902	8 319 000
Uppsala	18 559 281	6 000
Sörmland	14 398 458	549 000
Östergötland	22 540 589	27 000
Jönköping	17 605 114	807 000
Kronoberg	9 752 921	609 000
Kalmar	11 890 869	174 000
Gotland	2 889 489	0
Blekinge	7 740 124	90 000
Skåne	66 702 001	0
Halland	16 144 332	699 000
Västra Götaland	83 557 029	891 000
Värmland	13 680 059	267 000
Örebro	14 760 153	522 000
Västmanland	13 355 042	90 000
Dalarna	13 944 268	147 000
Gävleborg	13 921 883	474 000
Västernorrland	11 889 173	426 000
Jämtland Härjedalen	6 332 542	249 000
Västerbotten	13 160 604	678 000
Norrbottn	12 124 166	168 000
Summa	500 000 000	15 192 000

Bilaga 2 Vårdgivare

Tabellen visar antal och andel offentliga och privata vårdgivare som utfört behandlingarna år 2020.

Region	Privat	Offentlig	Total	Andel privat	Andel Offentlig
Stockholm	15 831	2 714	18 545	85,4%	15%
Uppsala	76	9	85	89,4%	11%
Sörmland	886	2 226	3 112	28,5%	72%
Östergötland	3 029	6 478	9 507	31,9%	68%
Jönköping	730	1 284	2 014	36,2%	64%
Kronoberg	56	149	205	27,3%	73%
Kalmar	315	2 025	2 340	13,5%	87%
Gotland	0	0	0	0	0
Blekinge	277	234	511	54,2%	46%
Skåne	13 553	920	14 473	93,6%	6%
Halland	1 078	963	2 041	52,8%	47%
Västra Götaland	8 764	12 286	21 050	41,6%	58%
Värmland	540	664	1 204	44,9%	55%
Örebro	221	1 574	1 795	12,31%	88%
Västmanland	2 078	1 012	3 090	67,2%	33%
Dalarna	247	1 717	1 964	12,6%	87%
Gävleborg	446	932	1 378	32,4%	68%
Västernorrland	179	92	271	66,1%	34%
Jämtland Härjedalen	151	459	610	24,8%	75%
Västerbotten	135	473	608	22,2%	78%
Norrbotten	240	1 051	1 291	18,6%	81%
Total	48 832	37 262	86 094	57%	43%

Bilaga 3 Könsfördelning

Tabellen visar könsfördelningen bland dem som fått behandlingarna under 2020.

Region	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor
Stockholm	5 115	13 430	18 545	28%	72%
Uppsala	16	69	85	19%	81%
Sörmland	972	2 140	3 112	31%	69%
Östergötland	2 729	6 778	9 507	29%	71%
Jönköping	571	1 443	2 014	28%	72%
Kronoberg	54	151	205	26%	74%
Kalmar	781	1 559	2 340	33%	67%
Gotland	0	0	0	0	0
Blekinge	172	339	511	34%	66%
Skåne	4 264	10 209	14 473	29%	71%
Halland	597	1 444	2 041	29%	71%
Västra Götaland	6 691	14 359	21 050	32%	68%
Värmland	363	841	1 204	30%	70%
Örebro	531	1 264	1 795	30%	70%
Västmanland	955	2 135	3 090	31%	69%
Dalarna	600	1 364	1 964	31%	69%
Gävleborg	393	985	1 378	29%	71%
Västernorrland	58	213	271	21%	79%
Jämtland Härjedalen	107	503	610	18%	82%
Västerbotten	135	473	608	22%	78%
Norrbottn	349	942	1 291	27%	73%
Total	25 453	60 641	86 094	30%	70%